

Foto: H. Birkeland

Vannforekomsten består av to mindre vassdrag, Gansåa og Østanesåa. Disse har avrenning til badeplassen ved Gansvika og videre ut i nordre Øyeren Naturreservat. Gansåa har i utgangspunktet oppnådd miljømålet, men det er behov for enkelte tiltak for å redusere tilførsler av næringsstoffer og bakterier.

Om vassdraget

Denne vannforekomsten består av to mindre vassdrag. Gansåa har sitt utspring i skogsområdene helt sør i Sørums kommun, mens Østanesåas vannkilder er skogstjernene i Himdalen. Vassdraget har avrenning til Nordre Øyeren naturreservat som har viktige verneinteresser, også i internasjonal sammenheng. Deler av Gansåa er registrert som svært viktig område med særegent biologisk mangfold (Naturbase). I området yngler blant annet skogsnipe, storlom og fiskemåke, som er rødlistede arter. Historisk har både Gansåa og Østanesåa blitt benyttet til sagbruksdrift (sagsbruksmuseum i Gansvika).

Bruk av vassdraget

Området benyttes til friluftsliv og skigåing om vinteren. Gansvika er en populær badeplass. Blant annet benyttes Vindlandstjernet, Søndre Mjøsjoen og Tunneruddammen til fiske. I vassdraget finnes blant annet gjedde abbor og ørret.

Utfordringer i vassdraget

Gansåa har i utgangspunktet oppnådd miljømålet. Det er imidlertid tidvis for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra private avløpsanlegg og Dalen renseanlegg. Lokalt kan også husdyrgjødsel påvirke vassdraget. Eventuell økt belastning kan føre til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer. Enkelte av innsjøene er påvirket av sur nedbør (spesielt Rosstjern) og har blitt kalket. Kalkingen ble stoppet i 2014, men innsjøene skal følges opp med overvåkning.

Miljøtilstandsvurdering for vassdraget

Parameter	Tilstandsklasse
Alger	God
Bunndyr	God
Fosfor	Moderat
Nitrogen	Moderat
Samlet vurdering	God

Basert på overvåkningsdata fra 2009 - 2011 er den økologiske tilstanden i Gansåa god, med dagens tiltaksinnsats. Av hensyn til vannmiljøet i elva og Øyeren, samt bakterieforurensning av badeplassen i Gansvika er det behov for å iverksette enkelte avbøtende tiltak (blant annet oppgradering av private avløpsanlegg).

KART (www.vann-nett.no)

Vann-Nett ID: 002-2818-R

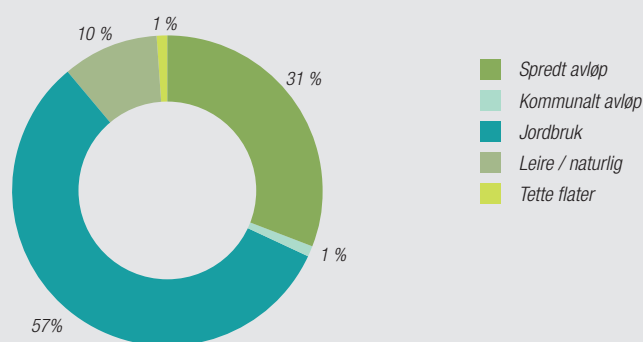

Overvåkningstasjonen i Gansåa før utløpet i Gansvika. Foto: K.Moseby

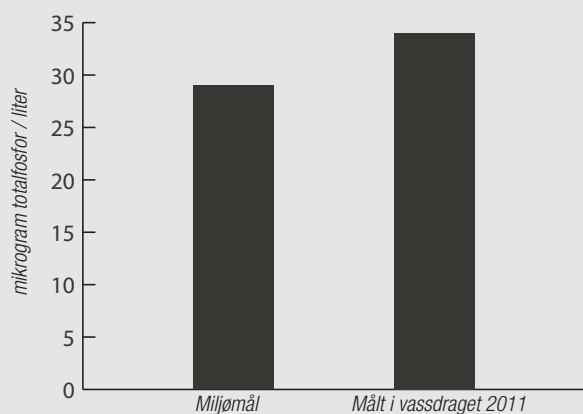
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Gansåa er tidvis påvirket av avrenning fra jordbruksområder. Området har delvis spredt bebyggelse der ca 100 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens rensekraft. Gansåa er også resipient for Dalen renseanlegg ved overløpsdrift. Avløpsvann inneholder betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve bekkeløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

Avvik fra naturtilstand		Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvarer uberørt		Svært god
	Lite		God
	Moderat		Moderat
Behov for tiltak	Betydelig		Dårlig
	Svært stort		Svært dårlig
			Ønsket tilstand
			Uønsket tilstand

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i vassdraget skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Kommunen jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløpsnett. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er under planlegging og skal være gjennomført innen 2021. Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finansieres i dag ved til-

skuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i vassdraget, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no

Faktarket er utgitt Mai 2015